

**Berg:** Jeg vilde gerne gøre en Bemærkning til det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgkreds (Dinesen). Han talte i saa hastemte, lovprisende Toner om Selvbestatningsinstitutionen. Derimod vilde jeg ogsaa for mit Vedkommende gerne nedlægge en Indsigelse. Jeg betvivler ikke, at der navnlig i Begyndelsen, da denne Virksomhed opkom, var flere Mænd og Kvinder, der kun havde det ene for Øje at gøre Fædrelandet Gavn, uden at den Plan eller det Djemed, som jeg er overbevist om, at denne Selvbestatning egentlig af mange Ledere blev brugt til, den Gang var dem klar. Jeg tror, de vilde have faaet Djedet op for det stærke i deres Fremgangsmaade, da flere Roster fra Højre gjorde dem opmærksomme paa det ukonstitutionelle og det farlige for vore Forsatningsforhold i en saadan Bestræbelse, og da navnlig en Mand som afbøde Gehejmeraad Madvig paaviste med Eghede og Klarhed, hvor stridende det var mod vor konstitutionelle Forsatningstilstand, at man saaledes i Fredens Tid kastede sig ind i saadanne Forhold, at en konstitutionel Minister vovede at blande sig saaledes sammen med en privat Institution, og paaviste, at det baade fra Ministeriets Side var absolut forsatningsmæssig uberettiget, og at det fra den anden Side, hvor god Villie der laa bag ved, var farligt med Hensyn til en rolig Udvikling. Jeg troede nok, man vilde komme til Besindelse af, hvilken farlig Vej man var kommen ind paa, men da var det efter min Formening, at Institutionen blev brugt som Forberedelse til det Regimente, vi nu have haft i de 6 Aar, og som den troelig i den Tid har støttet. Fanatismen var saa stærkt oppe, at ikke en Gang Gehejmeraad Madvig kunde faa Lov til at skrive en advarende Artikel i Berlingske Tidende, men maatte udgive sin konstitutionelle Indsigelse i en særskilt Piece, som man lettere kunde føre af Bejen. Det er min Overbevisning, at denne Forening med eller mod sin Vilje fra først af, men utvivlsomt med mange af de paagældendes Vilje, er bleven brugt som et Slags Fodstamme for det ulovlige Regimente, som Militarismen senere har praktiseret igennem Regeringen her til Lands. Det er min Betragtning af Selvbestatningen. Naar det gælder om at udtale sig mod dette militaristiske, provisoriske Regimente, vi nu have, forekommer det mig, at enhver Anstuelse, enhver Udtalelse, enhver Modstand er fuldt ud berettiget. Naar det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgkreds (Dinesen) vilde paastaa, at han staa langt fastere i den offentlige Mening end f. Eks. det ærede Medlem fra Rjøge (Hørup)

med sin Anstuelse, skal jeg blot sige, at det ærede Medlem fra Rjøge staa paa sin Retsgrund, og at enhver af os staa paa vor Retsgrund, naar vi frit og aabent udtale vor Mening om disse Forhold, og det er den store Forskel imellem os — hvilke Anstuelser vi iøvrigt kunne nære, naar denne Sag særlig laa for under en konstitutionel Regering — og det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3die Valgkreds, at medens vi saaledes staa paa fast Grund, staa det ærede Medlem med sine paa gængende Grund, og de ville — det er min Overbevisning — synke igennem om kortere eller længere Tid, naar Folket gennem Folketinget vil. Ethvert Tegn, der tyder sig hertil, er for mig et Vidnesbyrd om, at Sejren over det Regimente nok skal komme.

**Wagner:** Jeg skal selvfølgelig ikke indlade mig paa nogen Realitetsdebat paa dette Standpunkt af Forhandlingerne, men jeg ønsker at faa et enkelt Spørgsmaal klart, som efter min Mening har en ganske overordentlig stor Betydning særlig for Spørgsmaalet om Forhandlingspolitikken. Jeg ønsker at faa at vide, af hvilken Grund vore ærede Modstandere ved denne Lejlighed vise sig at have skiftet Taktik. Det er os alle bekendt, at vi forrige Aar saa en lignende Dagsorden fremkomme, og det er os alle ligeledes bekendt, at denne Dagsorden den Gang kun blev støttet af en ganske overordentlig lille Minoritet. Jeg vilde derfor gerne have at vide, hvad der skuler sig bag denne Frontforandring, thi det er mig ikke ganske klart. Det er bleven antydet af det ærede Medlem for Rjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Hørup), at der tidligere i Virkeligheden ikke skulde have været nogen alvorlig Hensigt med at henvise disse Forslag til Udvalg, at man ikke paa nogen Maade havde tænkt sig, at der skulde komme noget brugeligt Forslag ud af dem. Det tror jeg nu ikke muligt, det forekommer mig, at hvis det var Tilfældet, kunde man ligefrem beskylde Oppositionen for Hylleri, thi det er virkelig Hylleri at henvise en Sag til et Udvalg, som om den skulde forhandles alvorlig, naar Meningen alligevel er aldeles ikke at forhandle den alvorlig; det er derfor en Formodning, jeg paa ingen Maade tør slutte mig til. Men hvorfor er da dette slet? Det kunde ligge nær at formode, at det, vi her ere Vidne til, er, at det ærede Medlem for Rjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Hørup) oplever, hvor lidt i Virkeligheden hans bekendte Maxime: Hvad kan det nytte? her staa til. Vi have set det ærede Medlem være i Kamp med det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Bjosen), vi have hørt